

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Λλ2Α(ε)

ΤΑΞΗ: Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Μ. Δευτέρα 10 Απριλίου 2023

Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

Aenēas bellum ingens geret in Italiā. Populos ferōces contundet, mores eis impōnet et moenia condet. Tu Aenēam ad caelum feres. Postea lūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam muniet. Post trecentos annos Ilia duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iūlo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet. Hunc tu, ut Aenēam, in caelo accipies.

.....
Hannibal, dux Carthaginiensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superāvit et Saguntum vi expugnāvit. Postea Alpes, quae Italiam ab Galliā seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italiā fuit, apud Ticīnum, Trebiam, Trasumēnum et Cannas copias Rōmanōrum profligāvit et delēvit. Populus Rōmānus cladem Cannensem pavidus audīvit. In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedīvit. Postquam XIV annos in Italiā complēvit, Carthaginienses eum in Africam revocavērunt. Ibi Hannibal bellum cum Rōmānis componere frustra cupīvit. Denique cum P. Scipiōne apud Zamam dimicāvit, sed Rōmāni victoriam reportavērunt.

.....
L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit». Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuīto dicto spem praeclāri triumphī animo praesumpsit.

- A1.** Να μεταφράσετε όσα τμήματα των αποσπασμάτων είναι γραμμένα με έντονη γραφή.

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- B1.** Να επιλέξετε τη σωστή ή τις σωστές απαντήσεις για κάθε ερώτηση:
- α.** Πού οφείλεται η συγγένεια της λατινικής με την ελληνική γλώσσα; (3 σωστές απαντήσεις)
- Στην κατάκτηση της Ρώμης από τους Έλληνες
  - Στην κοινή καταγωγή από την ινδοευρωπαϊκή γλωσσική οικογένεια
  - Στην κατάκτηση της ελληνικής Ανατολής από τους Ρωμαίους
  - Στον ρωμαϊκό αποικισμό
  - Στα πολιτιστικά και γλωσσικά δάνεια του ελληνικού αποικισμού στην κεντρική και κάτω Ιταλία, από τη Νεάπολη και την Κύμη μέχρι τη Σικελία
- β.** Η σχέση του Ρωμαίου λογοτέχνη με το ελληνικό πρότυπο είναι imitatio και aemulatio. Τι σημαίνουν οι δύο όροι; (1 σωστή απάντηση)
- Πιστή αντιγραφή ελληνικών προτύπων
  - Δημιουργική πρόσληψη των ελληνικών προτύπων και ανταγωνισμός
  - Απομάκρυνση από τα ελληνικά πρότυπα
- γ.** Ποιο είναι το πρώτο λογοτεχνικό είδος που ωριμάζει στη ρωμαϊκή λογοτεχνία; (1 σωστή απάντηση)
- Το έπος
  - Η τραγωδία
  - Η κωμωδία

Μονάδες 5

- B2.** Να αντιστοιχίσετε τους συγγραφείς της στήλης **A** με το χαρακτηριστικό λογοτεχνικό είδος στο οποίο ανήκει ο καθένας στη στήλη **B**.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Βεργίλιος	α. ρητορική
2. Κικέρων	β. απομνημονεύματα
3. Ιούλιος Καίσαρ	γ. ιστοριογραφία
4. Τίτος Λίβιος	δ. λυρική ποίηση
5. Οράτιος	ε. ηρωικό έπος

Μονάδες 5

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Λλ2Α(ε)

- B3.** Να εντοπίσετε την ετυμολογική συγγένεια των παρακάτω λέξεων στα αποσπάσματα των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν: **σύμπλεγμα, ρέμπελος, δωμάτιο, εσπερινός, πάνθηρας**

Μονάδες 10

- Γ1.** Ποια από τις λατινικές φράσεις αποδίδει το νόημα της νεοελληνικής φράσης με τα έντονα γράμματα;

α) «Μετά από αυτό το θερμό επεισόδιο οι διπλωματικές σχέσεις των δύο χωρών διακόπηκαν και απαγορεύτηκε η προγραμματισμένη επίσκεψη του αξιωματούχου, διότι θεωρήθηκε **ανεπιθύμητο πρόσωπο**».

- i. urbi et orbi
- ii. a posteriori
- iii. persona non grata
- iv. tabula rasa
- v. de facto

β) «Ο εισηγητής μιλώντας για την τύχη της Κωνσταντινούπολης ανέφερε ότι η πρώτη άλωσή της έγινε το 1304 από τους Σταυροφόρους της Δύσης, ενώ το ορθό είναι το 1204. Προφανώς, υπέπεσε σε **γλωσσικό ολίσθημα**».

- i. memorandum
- ii. in medias res
- iii. status quo
- iv. lapsus linguae
- v. scripta manent

Μονάδες 6

- Γ2.** Να αντιστοιχίσετε τις παρακάτω λατινικές φράσεις της στήλης **A** με τη σημασία τους στη στήλη **B**.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. exempli gratia	α. εις μνήμην, στη μνήμη κάποιου
2. s.o.s. (si opus sit)	β. αν χρειάζεται, αν υπάρχει ανάγκη
3. modus vivendi	γ. παραδείγματος χάριν (π.χ.)
4. in memoriam	δ. τρόπος ζωής

Μονάδες 4

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Λλ2Α(ε)

Δ1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις.

bellum ingens: την ονομαστική του πληθυντικού

hunc: την αιτιατική του πληθυντικού στο ίδιο γένος

consuli: τη δοτική του πληθυντικού

domum: τη γενική του πληθυντικού

mi pater: την αφαιρετική του πληθυντικού

eo nomine: την αιτιατική του ενικού στον ίδιο αριθμό

spem: την αφαιρετική του ενικού στον ίδιο αριθμό

praeclāri triumphī: τη δοτική του ενικού στον ίδιο αριθμό

Μονάδες 12

Δ2. **Populos ferōces contundet:** Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους της πρότασης στον άλλον αριθμό.

Μονάδες 3

Δ3. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα.

geret: το γ' πληθυντικό πρόσωπο του υπερσυντελικού της ενεργητικής φωνής

feres: το β' ενικό πρόσωπο του ενεστώτα της ενεργητικής φωνής

pariet: το β' ενικό πρόσωπο του παρακειμένου της ενεργητικής φωνής

appellābit: το α' ενικό πρόσωπο του συντελεσμένου μέλλοντα της ενεργητικής φωνής

expugnāvīt: το α' πληθυντικό πρόσωπο του παρατατικού της ενεργητικής φωνής

complēvit: το απαρέμφατο του ενεστώτα της παθητικής φωνής

esse: το γ' πληθυντικό πρόσωπο του μέλλοντα της ενεργητικής φωνής

respondit: το απαρέμφατο του ενεστώτα της ενεργητικής φωνής

amabat: το β' πληθυντικό πρόσωπο του ενεστώτα της παθητικής φωνής

dixit: το γ' ενικό πρόσωπο του ενεστώτα της παθητικής φωνής

Μονάδες 10

Δ4. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α με το κατάλληλο στοιχείο της στήλης Β.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. ferōces	α. ερωτηματική αντωνυμία
2. postea	β. προσωπική αντωνυμία
3. enim	γ. επίθετο β' κλίσης
4. imperium	δ. επίθετο γ' κλίσης
5. se	ε. χρονικός σύνδεσμος
6. sic	στ. αιτιολογικός σύνδεσμος
7. pavidus	ζ. τροπικό επίρρημα
8. vi	η. χρονικό επίρρημα
9. ubi	θ. ουσιαστικό γ' κλίσης
10. quid	ι. ουσιαστικό β' κλίσης

Μονάδες 5

E1. filiola eius: Να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές ώστε να δηλωθεί κτήση με αυτοπάθεια.

Μονάδα 1

E2. domum, ab Gallia: Να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές ώστε οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί να δηλώνουν τη στάση σε τόπο.

Μονάδες 2

E3. Populus cladem Cannensem audivit: Να μετατρέψετε τον ομοιόπρωτο προσδιορισμό σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, λαμβάνοντας υπόψη σας τον χρόνο του ρήματος.

Μονάδες 3

E4. ex fortuito dicto: Να επιφέρετε τις αναγκαίες αλλαγές στον εμπρόθετο προσδιορισμό ώστε να διατηρηθεί η ίδια επιρρηματική σχέση χρησιμοποιώντας την πρόθεση **ob**.

Μονάδες 2

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Β' ΦΑΣΗ

Ε_3.Λλ2Α(ε)

E5. Pater filiae osculum dat: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 2

E6. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio»: Να μετατρέψετε τη σύνταξη της πρότασης που βρίσκεται μέσα στα εισαγωγικά σε απαρεμφατική εξαρτώμενη από τη φράση που βρίσκεται εκτός εισαγωγικών.

Μονάδες 2

E7. Carthaginienses eum in Africam revocaverunt: να μετατρέψετε τη σύνταξη της πρότασης σε απαρεμφατική με εξάρτηση από τη φράση **Carthaginienses cupiunt...** (Μονάδα 1). Να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου (Μονάδα 1).

Μονάδες 2

E8. Ut domum ad vesperum rediit: α) να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης, β) να υποδείξετε τον τρόπο εισαγωγής, γ) να υποδείξετε τον τρόπο εκφοράς και δ) να δηλώσετε τη χρονική σχέση που εκφράζει.

Μονάδες 2

E9. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις: **post annos** (κείμενο 1), **pavidus** (κείμενο 2), **se** (κείμενο 2) **nomine** (κείμενο 3).

Μονάδες 4